

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KAVRAMLARI

Merve HATİPOĞLU*

Bağımsızlık: Bir devletin, hükümetin var olduğu belli bir ülke ve toprak bütünlüğü üzerinde hukuk kurallarının geçerli olduğu belli bir ülke ve toprak bütünlüğü üzerinde hukuk kurallarının geçerli olduğu ve merkezi otoritenin gözetimi altında yaşayan insanlardan meydana gelen siyasi topluluğun hiçbir dış gücün etkisi altında kalmaksızın iç ve/veya dış işlerinde kendi iradesiyle karar alma ve hareket etme durumu, kabiliyetidir. Bir bakıma devletin irade serbestisi olarak da tanımlamak mümkündür.

Diplomasi: Sadece siyasi niteliğiyle değerlendirilmeyen diplomasi geniş bir yelpazeye sahiptir. Ekonomik, teknik, kültürel ve askeri alanları da bünyesinde barındıran bir dış politika aracıdır. Diplomasi, devletler arasındaki sorunları, anlaşmazlıkları barışçıl bir yolla çözme durumudur. Çıkarlar söz konusudur. Diplomasinin özelliklerinden biri de temsil gücünü elinde tutmasıdır. Uygulayıcı olan diplomatların devletlerini ve devlet başkanlarını görev yaptıkları dış devletlere temsil etme görevi vardır. Klasik diplomasi, XVII. ve XIX. Yüzyıllarda kendini oldukça göstermiş ve zamanla kendi içinde değişikliklere uğrayıp günümüzde çeşitlilik göstermektedir.

Tarafsızlık: Bir devletin başka devletler arasındaki savaşa resmen ve fiilen katılmama durumudur. Ülkeler kendi çıkarları doğrultusunda tarafsızlığı seçebilirler. Tarafsızlık kavramı; Mutlak, Sınırlı, Gözetici, Daimi Tarafsızlık olmak üzere kendi içinde ayrılır.

Strateji: Bir savaşta, siyasi iktidarın belirlediği amaca ulaşmak için askeri kuvvetleri kullanma sanatına strateji denir. Strateji askeri bir kavram olarak algılandığında askeri gücü siyasi amaca bağlayan bir köprü görevi görmektedir. Modern bir savaşta ise askeri, siyasi, iktisadi ve manevi güçleri bir arada kullanma sanatıdır. Stratejiler kısa, orta ve uzun vadeli olarak değişiklik gösterebilirler. Strateji kendi bütünlüğünü koruma ve karşı tarafın bütünlüğünü bölme üzerine geliştirilir.

Güç Dengesi: Güç dengesi teorisi, uluslararası ilişkiler teorisinde en eski ve en temel kavramlardan biridir. Bu modele göre, büyük güçler arasındaki askeri ve malzeme yeteneklerindeki dengesizlikler kontrol edilmekte, bu suretle uluslararası sistemdeki büyük güçlerin hayatta kalmasını sağlamak için denge sağlanmaya çalışılmaktadır. Başka bir ifadeyle, üç ya da daha fazla devletin yer aldığı her uluslararası sistemde, güçlenen tarafın başka bir güç ya da güçler koalisyonu tarafından dengelenmesidir.

Sömürgecilik: Bir devletin başka bir devleti kendi politik ve ekonomik çıkarlarına uyacak şekilde hukuk, eğitim, ticaret gibi üretim sistemlerini yeniden düzenlemesi durumudur. Günümüz sömürgeciliğini 20. yüzyıla kadar olan sömürge yöntemleriyle karşılaştırsak farklı yollarla faaliyet gösterdiğini söyleyebiliriz.

---

*Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Birinci Sınıf Öğrencisi